

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Факультет з підготовки іноземних студентів

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА ЛІНГВІСТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

ВИПУСК 11

Харків 2017

Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. 19 квітня 2017 р. – Харків: ХНМУ, 2017 – 354 с.

Мова конференції: українська, російська, англійська.

Редакційна колегія: доц. Краснікова С.О., доц. Мірошнік Л.В.

ОРГКОМІТЕТ:

Лісовий В.М. – голова, ректор Харківського національного медичного університету доктор мед. наук, професор, член-кор. НАМН України

Капустник В.А. – перший проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор

М'ясоєдов В.В. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор

Марковський В.Д. – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор

Маракушин Д.І. – декан факультету № 5 з підготовки іноземних студентів Харківського національного медичного університету, канд. мед наук, доцент

Сінайко В.М. – декан факультету № 6 з підготовки іноземних студентів Харківського національного медичного університету, доктор. мед наук, професор

Краснікова С.О. – зав. кафедри мовної підготовки іноземних громадян Харківського національного медичного університету, канд. філол. наук, доцент

Мірошнік Л.В. – канд. філол. наук, доцент каф. мовної підготовки іноземних громадян Харківського національного медичного університету

Доповіді, які не включено до Програми конференції, можуть бути зачитані за узгодженням з оргкомітетом

© Харківський національний
медичний університет, 2017

история не может закончиться на буржуазности. Она бесконечна. И «устаревшая», и «преодоленная» сегодня диалектика еще будет востребована не только нами, но и последующими поколениями как высший и адекватный эпохе вариант рационализма.

Г.С. Сковорода посвятил всю свою жизнь этому. Тени великих предков оберегают нас от гибели сегодня.

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Самолисова О.В., Миронова І.І.

Харківський національний медичний університет

Сучасні тенденції в лінгвістичній і медичній освіті висувають нові вимоги як до особистості викладача та його професійних компетенцій, так і до засобів та методів навчання мови як іноземної з урахуванням майбутньої спеціальності студента. Для реалізації вищезазначених вимог ключовими стають дидактичні принципи наступності, системності, послідовності й принцип єдності загального та професійного навчання. Тож саме їхня єдність дає широкі можливості для міжпредметної інтеграції в межах вищої медичної освіти, особливо коли йдеться про базову підготовку іноземного студента англійської та російськомовної форми навчання, у тому числі й лінгвістичну [5].

Для будь-якого іноземного студента вивчення мови цієї країни, у якій він навчається, стає першим фундаментальним етапом підготовки для подальшого навчання в межах вибраного фаху. Адже досконале володіння мовою на всіх її рівнях: читання, усне та писемне мовлення, аудіювання – це запорука успіху соціокультурної адаптації та здобуття

вищої медичної освіти, що може бути якісною лише за умови вільного спілкування мовою, якою викладають профільні предмети у виші. Саме високий рівень лінгвістичної підготовки надалі допоможе студенту-іноземцю подолати комунікативні й соціокультурні бар'єри, особливо під час вивчення фундаментальних та профільних дисциплін.

Міжпредметна інтеграція – це той метод, який є застосовним на всіх рівнях навчання, але саме в групах іноземних студентів першого–другого курсу процес співпраці викладачів різних кафедр є найбільш результативним. Завдяки тому, що ті самі медичні терміни, поняття та явища розглядаються різноаспектно, тому, хто навчається, легше їх запам'ятати, причому не лише на репродуктивному, а й на більш глибокому рівні розуміння сутності певного концепту.

У цій науковій розвідці ми хотіли б розглянути дидактичні можливості міжпредметної інтеграції практичних занять з медичної біології з курсом паразитології та української мови на конкретних прикладах, узятих з нашого спільного педагогічного досвіду.

Пілотні варіанти дидактичного матеріалу було апробовано на практичних заняттях з української мови та медичної біології з вітчизняними студентами. Так, уривки з відомих художніх творів, що подають опис якогось паразитарного або інфекційного захворювання, студенти опрацьовували суто з лінгвістичної точки зору, звертаючи особливу увагу на лексичні одиниці, що містять опис симптомів захворювання. Потім цій аудиторії репрезентували той самий фрагмент на заняттях з паразитології, пропонуючи визначити за симптомами діагноз та збудника хвороби.

Ось один із прикладів – уривок з твору Габрієля Гарсія Маркеса «Сто років самотності»: «Одного разу вночі, коли Ребека вже

вилікувалася від поганої звички їсти землю і їй дозволили спати в загальній дитячій кімнаті, індіанка Вісітасьйон, яка спала там же разом з дітьми, випадково прокинулася й почула в кутку дивне безперервне прицмокування. Вона в тривозі схопилася, думаючи, що пробрався до спальні якийсь звір, і раптом побачила Ребеку в її качалці з пальцем у роті. Очі в дівчинки світилися у темряві, як у кішки. Заклякнувши від жаху, від нової зустрічі зі своїм злим фатумом, Вісітасьйон зрозуміла: вона бачить в цих очах блиск тієї хвороби, яка загрожувала їй і її брату на батьківщині та змусила їх назавжди залишити стародавнє царство й царську родину. Цієї заразною хворобою було безсоння...

... Хвилювань індіанки не розумів ніхто. «Не будемо спати? Тим краще, – говорив із задоволеним виглядом Хосе Аркадіо Буендія. – Продовжимо собі життя». Але Вісітасьйон пояснила їм, що найстрашніше в безсонній хворобі не те, що не можна стулити очей, – адже тіло не втомлюється, – а те, що врешті-решт людина забуває всіх і вся. Вона пояснила, що, коли хворий зникає до пильнування вночі і вдень, з його пам'яті починають спочатку стиратися спогади дитинства, потім забуватися імена та назви речей і, нарешті, він припиняє розрізняти людей, не пам'ятає, хто він сам, і впадає у своєрідний маразм, назавжди прощаючись зі спогадами про минуле...» [3: 142].

Студенти, перечитуючи даний текст не вперше, відшукують опис симптомів хвороби: безперервне прицмокування, світіння очей вночі, амнезія; встановлюють діагноз – родинне фатальне безсоння – та називають збудника хвороби.

Другим етапом міжкафедральної співпраці стала робота з іноземними студентами російськомовної та англійськомовної форм навчання. Робота із цією категорією студентів є доволі складною

через те, що в тих, хто навчається, ще не сформована достатня артикуляційна та лексико-граматична база. Тому на заняттях з української мови студентам обов'язково надавали теоретичний матеріал за темою з попереднім введенням опорної лексики та її закріпленням на рівні лексичних одиниць, фраз та надфразової єдності.

Далі студентів ознайомлювали з текстовим уривком і давали різноманітні завдання на розуміння поданого матеріалу та його закріплення. Студенти-іноземці виконували вправи на надання відповідей, підстановку лексичних одиниць, відтворення змісту, вправи на загальне розуміння даного уривка. Після цього вони склали мікродіалог з використанням лексики того художнього тексту, який опрацьовувався на занятті.

На заняттях з медичної біології та паразитології викладачі продовжували роботу з тим самим текстом, розглядаючи його вже з медичної точки зору. Незважаючи на те, що українська мова є для студентів 5-го та 6-го факультетів іноземною і вони вивчають її поки що на елементарному рівні, використаний нами інтегративний підхід дав свої перші позитивні результати: студенти досить впевнено орієнтувалися в лексичному мінімумі запропонованого до розгляду уривка, а згодом і називали збудника захворювання, хоча із встановленням діагнозу подекуди виникали певні труднощі.

Іноземним студентам ми, як правило, пропонували невеликі за обсягом текстові фрагменти, як-от уривок з оповідання Г. Сенкевича «У преріях»: «Але не було тоді наді мною милосердя Божого. Уранці шостого дня я помітив на обличчі Ліліан багряні плями, руки її горіли, і вона важко дихала. Раптом, глянувши на мене блукаючим поглядом, вона швидко сказала, ніби побоюючись, що ось-ось втратить свідомість:

– Залиш мене тут, Ральфе, рятуйся сам, мені вже немає порятунку!» [8: 53]

Оскільки іноземні студенти вже детально ознайомились з даним текстом, вони досить швидко відшуковують опис симптомів паразитарного захворювання: багряні плями на обличчі, гарячі руки, тяжке дихання, блукаючий погляд, а потім встановлюють діагноз – кліщовий рикетсіоз Америки – та називають збудника хвороби.

Таким чином, наш досвід співпраці доводить, що сучасний навчально-виховний процес у вищій медичній школі має зазнати відповідних змін, а саме: фундаменталізація змісту природничих і гуманітарних предметів, їхня інтеграція. Це стане можливим лише за умови тематичного й змістового розмаїття курсів, що мають спільну основу; науково обгрунтованого відсоткового співвідношення гуманітарних і природничих предметів (збалансованість питомої ваги освітніх галузей у змісті); раціонального розподілу годин між інваріантною та варіативною освітньою складовими; спрямованості загальнокультурних компонентів у змісті освіти на формування особистісної зрілості студентів; удосконалення змісту та структури навчальних посібників з урахуванням міжпредметної інтеграції.

Література

1. Арцишевська М. Р. Теоретико-методичні основи інтеграції знань про суспільство у змісті шкільної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / М. Р. Арцишевська; Інститут педагогіки Академії педагогічних наук України. – К., 2001. – 169 с.

2. Гарсія Маркес, Габріель. Сто років самотності: Роман. Повісті. Оповідання: Пер. з ісп. / Передм. Д. Затонського. – К.: Вид. дім «Всесвіт», 2004. – 616 с. – (Сер. «Б-ка світ. л-ри»).

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

4. Державний стандарт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-p>

5. Концепція профільного навчання в старшій школі [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/fpart86/idx86618.htm>

6. Лимар Л. В. Развитие у студентов-медиков готовности до предотвращения конфликтов на занятиях с иностранной речи. Сборник докладов Международной конференции «Наука как основа возрождения общества и экономики». – Д.: научно-информационный центр Знание, 2014. – С. 92-95.

7. Сенкевич Генрік. У преріях: Повісті. Оповідання: Пер. з польської Р. Михайлюка / Передм. Д. Затонського. – К.: Знання, 2015. – 343 с. – (Сер. «Скарби: молодіжна серія»).

ОБУЧЕНИЕ НАУЧНОМУ СТИЛЮ РЕЧИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НЕФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ НА МАТЕРИАЛЕ ТЕКСТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Седьмая Е.В.

Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

Основной задачей, стоящей перед студентами, обучающимися на факультетах естественнонаучного профиля, является овладение русским языком как средством получения знаний по специальности и удовлетворения коммуникативной потребности в сфере профессионального общения.

Второй задачей является овладение языком страны проживания как средством коммуникации в других сферах жизнедеятельности: 1)